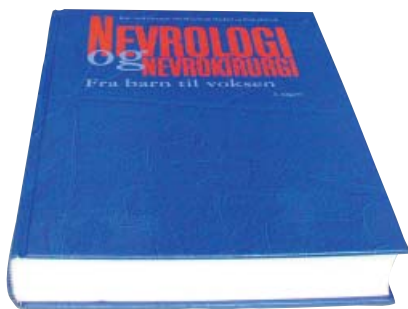

Nya böcker

Redaktör: Gun Berfelt, tel: 08-790 34 80, e-post: gun.berfelt@lakartidningen.se

Välkommen lärobok i två specialiteter

Leif Gjerstad, Ola Hunsbeth Skjeldal, Eirik Helseth. **Neurologi og nevrokirurgi. Fra barn til voksen.** 671 sidor. Nesbru: Vett & Viten AS; 2003. ISBN 82-412-0556-2.

Recensenter: Jan Malm, docent i neurologi och Tommy Bergenheim, professor i neurokirurgi; båda vid Neurocentrum, Norrlands Universitetssjukhus, Umeå.

■ Ämnet neurologi innefattar förutom sjukdomslära såväl medicinsk som kirurgisk behandling. Idag bedrivs ofta neurologisk sjukvård, åtminstone på region-sjukhus, i team där specialiteterna neurologi och neurokirurgi samarbetar kring samma patientgrupper. En lärobok som beskriver ämnesområdet utifrån de båda specialiteterna är därför välkommen.

Tyngdpunkten vid sjukdomslära

Boken innehåller 56 kapitel. Den inleds med en anatomisk/fysiologisk introduktion följt av kapitel kring nervstatus på barn i olika åldrar samt vuxna. Därefter följer ett omfattande avsnitt kring olika neuroradiologiska och neurofysiologiska undersökningsmetoder. De resterande 42 kapitlen omfattar barn- och vuxenneurologisk sjukdomslära. Tyngdpunkten ligger på sjukdomslära under det att behandlingar vanligen är mer översiktligt beskrivna. En detaljerad beskrivning av kirurgisk behandling saknas men utgör inte heller bokens syfte.

Värdefulla avsnitt om barnneurologi

I förordet skriver redaktionen att man givit kapitelförfattarna stora möjligheter att själva utforma sina respektive kapitel. Styrkan är att man fått en mångfald och en bok som presenteras av Norges främsta specialister inom respektive område – nackdelen en bok som är heterogen i sin utformning. Vissa kapitelavsnitt är överlappande och beskriver samma sak på flera ställen, t ex intrakraniell tryckdynamik, normaltryckshydrocefalus och total hjärninfarkt. I boken blandas barn- och

vuxenkapitel. Huvudvärk hos vuxna t ex följs av ett kapitel om huvudvärk hos barn. Detta är dock inte konsekvent genomfört, då t ex epilepsi diskuteras för både vuxna och barn i samma kapitel och med samma författare. Avsnitten om barnneurologi finner vi värdefulla och välskrivna. Denna information saknas i många neurologi/neurokirurgiböcker och är utmärkt för blivande neurologer och kanske särskilt neurokirurger.

Kunskaper för »med beröm godkänt«

Bokens storlek antyder områdets komplexitet och omfattning. Emellertid innebär den också en risk att den mindre erfarna läsaren, t ex läkarstuderande, får svårigheter att identifiera de viktigaste delarna inom respektive område. Vi efterlyser en inledande översikt av de olika tillståndens vanlighet och vad som är viktigt att kunna inför t ex allmäntjänstgöring (AT). För oss recensenter är det enkelt att med hjälp av den nyligen färdigställda foldern »Core curriculum neurologi« identifiera för läkarstuderanden adekvata delar av boken. Vi kan på detta sätt konstatera att boken täcker vad som krävs för »med beröm godkänt« på kursen i neurologi/neurokirurgi. Trots att boken kanske kan betraktas som alltför omfattande för läkarstuderande med sin beskrivning av många ovanliga tillstånd, kan den genom den summariska beskrivningen av behandling vid vanligare tillstånd utgöra en bra översiktsbok för unga ST-doktorer inom neurologi/neurokirurgi.

Mer om behandling vore önskvärt

Nya behandlingsmetoder har inneburit att specialiten neurologi under det sista årtiondet ändrats från att ha varit en utredande specialitet till att bli en behandlande. Vi tycker att boken skulle vinna på att sjukdomsläran minskade och att man i stället utvidgade avsnitten om behandling. I strokekapitlet, vilket ju är ett mycket vanligt tillstånd, omfattar t ex beskrivningen av Wallenbergs syndrom fler ord än behandling av hjärninfarkt. I epilepsikapitlet beskrivs behandling av ett för alla läkare viktigt tillstånd som status epilepticus kortfattat. När det gäller behandlingar i övrigt är det intressant att notera nationella/regionala skillnader som finns. T ex beskriver boken utnyttjandet av Mannitol och barbiturater vid medicinsk behandling av traumatisk intrakraniell tryckstegring. Mannitol är på många håll i Sverige accepterat endast vid hotande inklämning i akutfasen och alltför använder sig idag av den s k Lundamodellen.

Rikt illustrerad

Det norska språket är lättläst, även för

en »ovan« läsare. Tack vare bokens norska hemvist får man också ny information, t ex »Lund–Huntingtons chorea« efter distriktsläkaren Lund i Setesdalen som sägs ha beskrivit tillståndet tolv år före George Huntingtons »On Chorea«. De flesta av bokens kapitel är rikligt illustrerade. Framför allt kapitlen kring röntgendiagnostik innehåller ett utmärkt bildmaterial som förstärker texten. En plump i protokollet är däremot utnyttjandet av gamla bilder från Ciba-Geigys atlas även om de ibland är illustrativa.

Bra läro- och uppslagsbok

Vi kan varmt rekommendera boken. Vi tycker den kan vara lämplig som uppslagsverk vid t ex fall- eller problem-baserad undervisning för läkarstuderande. Den kan också utgöra en bra »första« bok för ST-doktorer inom neurologi/neurokirurgi samt en uppslagsbok för specialister inom andra discipliner.

Välarbetad lärobok i medicinsk statistik

Betty R Kirkwood, Jonathan AC Sterne. **Essential medical statistics.** 2nd ed. 501 sidor. Oxford: Blackwell Science; 2003. ISBN 0-86542-871-9.

Recensent: Jörgen Malmquist, med dr, fri-lansskribent, Höllviken.

■ Boken är en andra upplaga av ett verk skrivet 1988 av Betty Kirkwood, professor i epidemiologi och internationell hälsovetenskap vid London School of Hygiene and Tropical Medicine. Hennes medförfattare i den här upplagan är lärare i medicinsk statistik och epidemiologi vid universitetet i Bristol.

Epidemiologi inkluderat

Som kunde väntas av författarnas professioner inkluderar boken epidemiologi. Den integrationen har ansetts så naturlig att den inte kommenterats i förordet